Saul fia A film adatlapja (LINK)

Rendező: Nemes Jeles László
Forgatókönyvíró: Nemes Jeles László, Clara Royer
Zene: Melis László
Szereplők: Röhrig Géza, Levente Molnár, Urs Rechn, Todd Charmont, Uwe Lauer, S. Z. Sakall
Premier (HU): 2015.06.11.
Ajánlott korosztály: 16 év felett
Kapcsolódó tantárgyak: angol nyelv, történelem, etika, ***irodalom***, média

1. Előkészítés, ráhangolódás

Alapvetés: Kevés olyan diák lehet, aki nem hallott az Oscar-díjas filmünkről. Mivel a holokausztról szól, elképzelhető, hogy a film témája erős előzetes(!) érzelmeket vált ki. Fontos, hogy az óra fókuszába egy apa megpróbáltatásai legyenek helyezve, ne a teljes háborús körülmények bemutatása. A film nem szerencsés választás a teljes soá tanításának bevezetésére, fontos, hogy legyen biztos történelem és irodalomórán szerzett tudás, vagy egy teljes előzetes tematikus blokk. Érzelmileg megterhelő a téma ahhoz, hogy érdemben elemezni lehessen és először találkozni a soá borzalmaival.

2. Mit árulnak el a díjak?

Az alábbiakban egy listázott összesítő látható arról, hogy milyen díjakat nyert a film, rövid angol nyelvű magyarázatokkal kísérve. Ennél jóval több díjat nyert a film, ez csak válogatás. Párokban vagy kis csoportokban tematizáljátok, hogy miben lehetett áttörő-új a film, csupán a díjak mentén.

a. Összesítsétek három kulcsszó segítségével, hogy miben lehet áttörő-új a film!

b. Milyen előzetes elvárásokat támaszt a filmmel kapcsolatban ez a sok díj?

Major Awards and Nominations

1. **Academy Awards (Oscars)**
    - **Won**: Best Foreign Language Film (2016)
        - The Oscar is the most prestigious film award, recognizing excellence in cinematic achievements. The Best Foreign Language Film category honors a feature-length motion picture produced outside the United States with primarily non-English dialogue.
2. **Golden Globe Awards**
    - **Won**: Best Foreign Language Film (2016)
        - The Golden Globes, presented by the Hollywood Foreign Press Association, honor outstanding achievements in film and television. The Best Foreign Language Film award recognizes films produced outside the United States.
3. **BAFTA Awards**
    - **Won**: Best Film Not in the English Language (2017)
        - The British Academy of Film and Television Arts (BAFTA) awards recognize the best in national and foreign films. The Best Film Not in the English Language category highlights films made in a language other than English.
4. **Cannes Film Festival**
    - **Won**: Grand Prix (2015)
        - The Cannes Film Festival is one of the most prestigious film festivals in the world. The Grand Prix is the second-most prestigious award after the Palme d'Or, given to one of the films in competition.

- **Won**: FIPRESCI Prize
  - This prize is awarded by the International Federation of Film Critics to promote and develop film art.
- **Won**: François Chalais Prize
  - Awarded to a film dedicated to the values of life affirmation.
- **Won**: Vulcain Prize for the Technical Artist
  - This prize honors an artist technician for their work in film production.

5. **Independent Spirit Awards**
   - **Won**: Best International Film (2016)
     - The Independent Spirit Awards celebrate the achievements of independent filmmakers. The Best International Film award recognizes films produced outside the United States.
6. **European Film Awards**
   - **Won**: Best European Discovery (2015)
     - Presented by the European Film Academy, these awards honor the best in European cinema. The Best European Discovery award recognizes a first-time director.
7. **Satellite Awards**
   - **Won**: Best Foreign Language Film (2015)
     - The Satellite Awards are presented by the International Press Academy and honor achievements in film, television, and new media. The Best Foreign Language Film award recognizes non-English language films.

Other Recognitions

8. **New York Film Critics Circle Awards**
   - **Won**: Best First Film (2015)
     - The NYFCC awards recognize excellence in cinema as selected by film critics from New York. The Best First Film award highlights a director's debut feature.
9. **Los Angeles Film Critics Association Awards**
   - **Won**: Best Foreign Language Film (2015)
     - The LAFCA awards celebrate outstanding achievements in film as voted on by Los Angeles-based film critics. The Best Foreign Language Film award honors films produced outside the United States.
10. **National Board of Review**
    - **Named**: Top 5 Foreign Language Films (2015)
      - The NBR is an American organization that recognizes the excellence of cinematic achievements in various categories. The Top 5 Foreign Language Films list showcases the best foreign films of the year.

forrás: https://www.imdb.com/title/tt3808342/awards/

Filmnézés, jelentésteremtés-elmélyülés

1. szakasz 0:00 – 30:00

a. **Elhelyezés térben és időben, társadalmi osztályokon belül** – „find evidence”
Hol játszódik a történet? Mely korszakban vagyunk? Milyen társadalmi körülmények között?
(Pl. koncentrációs tábor, 1940-es évek, szörnyű körülmények, nélkülözés stb.)

b. **Karakterek egyértelműsítése**
Párosítsátok a szereplőket a mondatokkal!

Saul Ausländer	Központi karakter, a fiát próbálja méltóképpen eltemetni a tábor borzalmai közepette.
Oberkapo Biedermann	Az egyik tábori felügyelő, aki különösen kegyetlen.
Dr. Miklós Nyiszli	Egy zsidó orvos, aki a náciknak dolgozik a táborban.
Abraham Warszawski	Saul egyik segítője, aki megpróbálja megszervezni a lázadásukat.

A Saul fia című film filmes eszközei (kinematográfiája)

A tanár kompetenciájának megfelelően az alábbi öt fogalom tisztázását végzi el a diákokkal. Ennek egyik módja lehet először kiscsoportokba kiosztani 1-1 fogalmat, majd ezeket teljes osztállyal átbeszélni.

1. **Képarány és kompozíció:** A film 4:3-as képarányban készült, ami szűkebb, zártabb képet ad. Ez a képarány a klasszikus filmeket idézi, és segít a nézőt még közelebb hozni Saul perspektívájához, szinte börtönbe zárva őt a képkockák közé.
2. **Kézikamera használata:** A film szinte teljes egészében kézikamerával készült, követve Saul minden lépését. Ez a technika rendkívül intim és közvetlen nézőpontot biztosít, mintha a néző maga is a táborban lenne.
3. **Szűk mélységélesség:** Az operatőr gyakran használta a szűk mélységélességet, ahol a háttér elmosódott, és csak a Saul közvetlen közelében lévő dolgok vannak fókuszban. Ez a technika hangsúlyozza Saul belső világát és elszigeteltségét, valamint a tábor kaotikus és kegyetlen valóságát.
4. **Szekvenciafelvételek:** A film hosszú, megszakítás nélküli felvételei fokozzák a feszültséget és az elmélyülést. Ezek a hosszú snittek hozzájárulnak ahhoz, hogy a néző szinte soha ne hagyja el Saul perspektíváját.
5. **Hanghasználat:** Bár a kinematográfia alapvetően a vizuális elemekre koncentrál, a Saul fia hangvilága is különleges. Az intenzív háttérzajok és a beszélgetések töredékei hozzájárulnak a zavaros és feszültséggel teli atmoszférához, melyben Saul mozog.

Lehetséges összegző feladat a kinematográfiával kapcsolatban:

Írjatok egy rövid esszét arról, hogyan járul hozzá a Saul fia kinematográfiája a film érzelmi és erkölcsi üzenetéhez. Milyen hatást gyakorol a nézőre ez a különleges vizuális és auditív megközelítés? Hogyan segíti a nézőt abban, hogy megértse Saul belső küzdelmeit és a koncentrációs tábor kegyetlen valóságát?

1. **Zárás, értékelés, útravaló**

A gyermek eltemetése az Antigonéban és a Saul fiában

Szophoklész Antigoné című drámája és Nemes Jeles László Saul fia című filmje két különböző történelmi és kulturális kontextusban, de hasonló erkölcsi dilemmát tárgyal: egy ember méltó eltemetésének kérdését. Mindkét műben a főszereplők mélyen emberi szükségletként élik meg, hogy szerettüknek méltó nyughelyet biztosítsanak, szembeszállva az embertelen körülményekkel és hatalommal.

Antigoné

Az Antigonéban a főhős, Antigoné, a thébai hercegnő, szembeszáll Kreón királlyal, aki megtiltotta testvére, Polüneikész eltemetését, mivel őt hazaárulónak tartotta. Antigoné azonban az isteni törvényekre és a családi kötelességre hivatkozva titokban eltemeti testvérét. Ez a cselekedet az egész tragédia központi konfliktusát adja, mely Antigoné halálához vezet. Antigoné elszántsága és erkölcsi tartása példaértékű, még ha a tette következményeként életét veszti is.

Saul fia

A Saul fiában Saul Ausländer, egy Sonderkommando tagja az Auschwitz-Birkenau koncentrációs táborban, azt hiszi, hogy a halott gyermek, akit lát, az ő fia. Saul célja, hogy a fiút méltó módon eltemesse egy rabbi segítségével, ami reményt és emberi méltóságot ad neki a pokoli körülmények között. A film végigköveti Saul küzdelmét, ahogy mindent kockára tesz, hogy teljesítse ezt a szimbolikus temetést, miközben a tábori lázadás is előkészületben van.

Feladat

Előkészítés:

Olvassátok el Szophoklész Antigoné című drámájának részletét, amely az eltemetés kérdését tárgyalja, és nézzétek meg a Saul fia című film vonatkozó jeleneteit. (12:45:00)

Antigoné – részlet –

Antigoné és Iszméné

ANTIGONÉ
Iszméné, testvér, egy szív, egy lélek velem,
Ismersz-e bajt, mit Oidipusz atyánk után
Kettőnkre, kik még élünk, nem halmozna Zeusz?
Mert nincsen átok és nincs semmi fájdalom,
Nincs becstelenség és nincsen megcsúfolás,
Amit ne látnánk rajtunk teljesedni be.
Most is mi az, mit városszerte hall a nép,
Kihirdetésre mily királyi szó került?
Hallod, tudod? Vagy nem jutott füledbe még,
Mivel sújtják a gyűlölők szeretteid?

ISZMÉNÉ
Hozzám szeretteink felől, Antigoné,
Se jó, se rossz hír nem jutott azóta, hogy
Két testvér két testvérünket vesztettük el,
Kik egy napon s egymás kezétől estek el.
Ma éjjel Argosz harci népe elvonult
S azóta semmit sem tudok, mi engemet
Boldoggá tenne vagy mélyebbre sújtana.

ANTIGONÉ
Mindjárt gondoltam, épp azért hívattalak
Kapun kivűlre, hogy szavam ne hallja más.

ISZMÉNÉ
Mi az? Mi nyugtalanság van szavad mögött?

ANTIGONÉ
Hát nem megvonta két testvér közül Kreón
A másiktól, mi egyiknek kijárt, a sírt?
Eteoklészt, mint mondják, jog s törvény szerint
A föld göröngyével takarta el, hogy őt
Az alvilágiak közt várja tisztelet.[1]
De Polüneikészt, mert elhullt vesztett ügyért,
Ilyen parancs fut szét a város népe közt,
Hogy eltemetni, sem siratni nem szabad,
Hagyják, heverjen ott megkönnyezetlenül,
A dögmadár kívánatos zsákmányaként.
A jó Kreón ilyen parancsot osztogat

ANTIGONÉ
Gondold meg ezt: velem tartasz, segítesz-e?

ISZMÉNÉ
Terved hová vezet, milyen veszélybe mégy?

ANTIGONÉ
A drága testet két kezeddel bírod-e?

ISZMÉNÉ
Te mernéd eltemetni őt, akit tilos?

ANTIGONÉ
Testvéremet s testvéredet, ha nem követsz,
De senki áruláson engemet nem ér.

ISZMÉNÉ
Irtózatos, ha egyszer tiltja ezt Kreón!

ANTIGONÉ
Attól, mi engem illet, ő sem zárhat el.

ISZMÉNÉ
Ó, jaj, testvérem, emlékezz reá, atyánk
Mily megvetetten pusztult el, mikor maga
Kutatta fel saját förtelmes tetteit,[2]
S látván kiszúrta két szemét saját keze.
A hitves és szülő - e két név egy személy -[3]
Kötélen végzi szégyennel telt életét.
A harmadik csapás: két testvér egy napon
Öngyilkos indulattal pusztulásba ront,
S közös halált egymás kezén szenvednek el.
Ketten maradtunk meg csupán, gondold csak át,
Mi vár reánk, ha általhágjuk vakmerőn
A törvényt, mit király kimond, s hatalma véd.
Meg kell hogy ezt is értsd: mi gyönge nők vagyunk.
A férfiakkal nem tudunk megküzdeni,
Erősebbek s ha már felettünk ők urak,
Szót kell fogadni, bármiként is fáj e szó.
Imámmal én az alvilági lelkeket
Engesztelem s hiszem, nyerek bocsánatot,
Mivelhogy kényszerűségből tettem csak így.
De ennél többre őrület gondolni is.

forrás: Szophoklész. Antigoné (Devecseri Gábor, Ford.). In Magyar Elektronikus Könyvtár. https://mek.oszk.hu/00500/00501/00501.pdf

Feladat: Összehasonlító elemzés

1. **Térképezd fel a főszereplők motivációit!**

   a. Milyen érzelmi és erkölcsi indokok vezérlik Antigonét testvére eltemetésében?

   b. Milyen érzelmi és erkölcsi indokok vezérlik Sault fia eltemetésében?

2. **Az eltemetés akadályai:**

   a. Milyen akadályokkal kell szembenéznie Antigonénak, amikor megpróbálja eltemetni testvérét? Ki vagy mi áll az útjában?

   b. Milyen akadályokkal kell szembenéznie Saulnak, amikor megpróbálja eltemetni fiát? Ki vagy mi áll az útjában?

3. **A társadalmi és kulturális kontextus:**

   a. Hogyan befolyásolja a thébai társadalom és Kreón rendelete Antigoné cselekedeteit és döntéseit?

   b. Hogyan befolyásolja a koncentrációs tábor embertelen környezete és a nácik kegyetlensége Saul cselekedeteit és döntéseit?

4. **Az eltemetés szimbolikája:**

   a. Mit szimbolizál Antigoné számára Polüneikész eltemetése?

   b. Mit szimbolizál Saul számára a fia eltemetése?

5. **Erkölcsi dilemmák:**

   a. Milyen erkölcsi dilemmákkal kell szembenéznie Antigonénak?

   b. Milyen erkölcsi dilemmákkal kell szembenéznie Saulnak?

6. **Párhuzamok és különbségek:**

   a. Milyen párhuzamok fedezhetők fel Antigoné és Saul története között?

   b. Milyen jelentős különbségek vannak a két történet között?

Megoldási vázlat:

1. **Motivációk:**
   - **Antigoné:** Az isteni törvények tisztelete, a családi kötelezettség, az erkölcsi integritás.
   - **Saul:** Az emberi méltóság megőrzése, a személyes kötelesség és a remény keresése.
2. **Akadályok:**
   - **Antigoné:** Kreón rendelete, a thébai társadalmi normák.

- **Saul:** A náci őrök kegyetlensége, a koncentrációs tábor körülményei.

3. **Kulturális kontextus:**
   - **Antigoné:** A görög mitológiai és tragikus dráma világában az isteni törvények és a családi kötelezettségek elsődlegesek.
   - **Saul:** A holokauszt valóságában a túlélés és az emberi méltóság megőrzése kulcsfontosságú.
4. **Szimbolika:**
   - **Antigoné:** Az isteni törvények tisztelete, a családi becsület megőrzése.
   - **Saul:** Az emberi méltóság és remény megőrzése, még a legkegyetlenebb körülmények között is.
5. **Erkölcsi dilemmák:**
   - **Antigoné:** Szembeszállni a királyi rendelettel vagy engedelmeskedni és megszegni az isteni törvényeket.
   - **Saul:** Kockáztatni a saját és mások életét a temetés érdekében vagy elfogadni a kegyetlen valóságot.
6. **Párhuzamok és különbségek:**
   - **Párhuzamok:** Mindkét történet középpontjában az eltemetés erkölcsi kötelessége áll, amely szembeszáll az embertelen hatalommal.
   - **Különbségek:** Antigoné története mitológiai és drámai kontextusban játszódik, míg Saul története a történelmi valóság része.

Záró feladatok

Hogyan alakul Saul élete a film második felében az alábbi kulcsszavak mentén?

- barátok
- emberi méltóság
- túlélés
- remény
- motiváció

„A tőlem kapott díj”

Számos díjat nyert Nemes Jeles filmje. Fogalmazd meg néhány mondatban, te mit díjaznál ebben a filmben, legyen a díjnak neve is.

Díj:

Indoklás: